

NĚKOLIKANÁSOBNÉ POUŽITÍ TAKTICKÝCH VZDUŠNÝCH VÝSADKŮ V PRŮBĚHU BOJE

Použití taktických vzdušných výsadků (TVV) při cvičeních je vžito a stalo se samozřejmostí. Velitelé a štáby chápou posílání těchto výsadků jako prostředku, který účinně napomáhá splnění úkolů vševojskových svazků.

Bojový řád pozemního vojska ČSLA předurčuje TVV k ovládnutí důležitých čar a klíčových prostorů — přepravišť, horských přechodů a komunikačních uzlů, nebo zničení či vyřazení důležitých nepřátelských objektů — prostředků velení nebo palebných systémů. Výsadek může rovněž ztížit nebo i znemožnit manévry nepřátelskými zálohami, způsobit jim ztráty, nebo je úplně vyřadit z boje.

TVV, je-li dovedně a v pravý okamžik použit a všestranně zabezpečen, je efektivním prostředkem ničení objektů, narušení velení vojskům a řízení týlu i zabránění manévru zálohami nepřítele. Ovládnutím a udržením předmostí i horských přechodů účinně napomáhá dosažení potřebného tempa útoku. To si velitelé a štáby uvědomují a při cvičeních výsadky pravidelně plánují a používají.

Avšak v praxi plukovních a divizních taktických cvičení bývá pravidlem, že prapor, který je u svazku k tomuto úkolu cvičen, bývá jako TVV za celé cvičení vysazen jen jednou. To neodpovídá potřebám, ale ani možnostem svazku. Kromě toho to může v myšlení lidí mít za následek nesprávnou představu, jako by tato jednotka po splnění úkolu v týlu nepřítele už nebyla schopna dalšího bojového nasazení. To jistě není správné. Je naopak žádoucí, aby

štáby, které plánují použití výsadku, i velitelé a vojáci, kteří se připravují pro boj v týlu nepřítele, byli přesvědčeni, že výsadek si zachová bojeschopnost, že bude v boji znovu použit.

Je zapotřebí, aby vojáci i velitelé byli připravováni na to, že boj (ani cvičení) pro ně nekončí jediným vysazením, ale že bude následovat další jejich použití. Proto si musí umět rozdělit síly, šetřit energii a dovedně ničit nepřítele. Budou-li k tomu připravováni při cvičeních, snáze se zadaptují v boji.

U svazku je jako TVV obvykle připravován jeden motostřelecký prapor. Vysazení, ani vlastní způsob vedení boje však nevyklučuje v nezbytném případě jako TVV použít kteroukoli jinou motostřeleckou jednotku.

Nikdo nepochybuje, že v nepřátelské sestavě bude denně zjištěno mnoho prostředků, vhodných jako objekt působení tohoto výsadku.

Myšlenka infiltrace je stará. V hloubce sestavy jsou prvky, jejichž zničením je možné narušit celý organismus velké vojenské součásti. Boj proti těmto prvkům přináší větší efekt než prosté ničení živé síly a bojové techniky na frontě. Je jen otázkou, jak se k nim dostat. TVV tyto možnosti skýtá. Obchvat je starý manévra a dopravní letadlo jej jen „pootočilo“ do třetí dimenze.

Také čas hrál ve vojenském umění ode dávna rozhodující roli. Předstížení nepřítele rozhodovalo vždy o vítězství v boji, v operaci i ve válce. Přeprava jednotek

vzduchem je zatím nejrychlejší způsob manévru. To vše hovoří pro to mít v týlu nepřítelů co nejvíce vlastních sil. Častěji používání TVV, opakované vysazení téže jednotky, lépe vystihuje realitu soudobého boje. Potřeba zpravidla převyšuje naše možnosti.

Z uvedeného vyplývá, že bude nezbytné budovat v boji používat jako TVV libovolné motostřelecké jednotky, a tedy všechny pro tyto účely cvičit, nebo vysadit je nepřipravené. Východiskem je právě několikanásobné použití TVV. Tato otázka je však v praxi málo ověřená a je opomíjená. Proto se zaměřím na některé aspekty, které souvisejí s **opakovaným použitím** taktického vzdušného výsadku v boji, ve kterém jsou významným faktorem ztráty.

Rozmanitost úkolů, které mohou motostřelecké jednotky jako TVV plnit, nestojí na podmínkách, v nichž povedou boj, situace nepřítelů a další, často i nahodilé příčiny nám, podle mého názoru, jen těžko dovoří prognózovat výši ztrát výsadku. Avšak přehled nepřítele a jeho nesporná snaha zničit výsadek se jistě projeví na ztrátách a na bojeschopnosti jednotky, použité jako TVV. To bude mít zásadní vliv na možnost jejího opětovného použití k plnění úkolů v nepřátelském týlu. Opakované použití tedy nebude snadnou záležitostí. Jestli každý boj přináší rizika, potom boj v obklíčení nese rozhodně rizika nadprůměrná. TVV je prostředkem výjimečným a v týlu nepřítelů krajně nebezpečným. V boji bude každý velitel usilovat o zničení nepřátelského výsadku od okamžiku jeho zjištění. Bude snaha ničit výsadek zejména při přelétu, přeletu a vysazení, kdy je nejzranitelnější. Ale i po vysazení, kdy už bude plnit bojový úkol, se jistě projeví tendence výsadek izolovat, rozdělit a zničit. Ke splnění tohoto úkolu bude použito všech volných sil. K vedení boje proti výsadku se vyčleňují zvláštní zálohy. Můžeme tedy předpokládat, že i ztráty výsadku mohou překračovat průměr ztrát ostatních jednotek na frontě. Je reálné očekávat, že bojeschopnost jednotky vysazené jako TVV, bude po splnění úkolu snížena, ne-li úplně ztracena. K jejímu opětovnému použití bude tedy nezbytné její bojeschopnost obnovit.

Obnova bojeschopnosti bude vážným limitujícím momentem opětovného použití výsadku. Měla by zahrnovat obnovu vedení, doplnění osob, zbraní, techniky a materiálu, organizaci jednotek, stmelení bojových celků a dalších opatření. Podle rozsahu může trvat několik hodin (uvážejme-li případ, že výsadek po splnění úkolu má bojeschopnost sníženou, tedy že ji zcela neztratil).

Další omezení vůči opakovanému vysazení TVV je nutné očekávat ze strany dopravního letectva, ať vyčleněnými vzlety, nebo ztrátami. Rovněž situace PVO nepřítelů, předpoklady jejího narušení, jakož i další vlivy, sníží možnosti nového použití TVV.

Dívejte v rámci jedné armádní operace může v prvním sledu setrvat několik dní. Potřeba vysadit taktický vzdušný výsadek vyvstane zřejmě několikrát denně, ale z hlediska možností bude počet výsadků redukován. Rozpor mezi možnostmi a potřebou je účelné řešit právě opakovaným použitím výsadku. Bude-li toto opakované použití nutné v boji, je zapotřebí, aby se stalo pravidlem i při cvičeních. To přispěje ke zvýšení sebevědomí každého vojáka i k upevnění morálního stavu celé jednotky, zejména však k utvoření vědomí, že opakované použití není ničím mimořádným.

Dosavadní praxe, při níž je při cvičení výsadek použit jen jednou k ovládnutí předmostí, po němž následuje sloučení s vlastními pozemními jednotkami, neodpovídá potřebám boje, trpí tím fyzická i psychická příprava výsadkářů. I z tohoto hlediska jsou cvičení, při nichž není výsadek použit opakovaně, málo efektivní.

Je nutné, aby štáby během cvičení několikrát zplánovaly vysazení a aby jej jednotka opakovaně uskutečnila. To je projev požadavku nepřetržitosti ničení nepřítelů i principu současného působení do celé hloubky jeho sestavy. TVV je jedním z nejúčinnějších prostředků ničení nepřítelů v celé taktické hloubce. Čím delší dobu bude bojovat v týlu nepřítelů, tím vyšší efekt přináší.

V této souvislosti si zasluhuje ověření v praxi i další myšlenka, a to opakované použití jednotky, vysazené jako výsadek v nepřátelském týlu **bez jejího návratu** do vlastní sestavy. Jde o to, že v celé organizaci vysazení je nejnebezpečnější období přelétu přes frontu. Opakované použití jednotky, která už působí v týlu nepřítelů, může být za určitých okolností uskutečněno po doplnění ztrát v místě shromaždiště výsadku po splnění předchozího úkolu v nepřátelském týlu. Např. rota, která působí jako TVV, po zničení stanoveného objektu zaujme shromaždiště v nepřátelském týlu. Vrtulníky ji dopraví doplněk a po krátké organizaci boje může být znovu vysazena k přehrazení osy přesunu odcházejících nepřátelských jednotek. V boji operační manévrovací skupiny bude tento způsob použití výsadku běžný. Nevylučuje se ani ponechání několika vrtulníků v týlu nepřítelů v prostoru, který výsadek kontroluje.

Myšlenka možná vypadá nereálně, ale skutečnost, že jsme dosud při cvičeních tímto způsobem o použití výsadku neuvažovali, není argumentem proti, ale spíš naopak. Jistě není v rozporu s Bojovým řádem pozemního vojska ČSLA hledání jiných forem použití sil a prostředků, než na které jsme navykli. Život je proti předpisům pestřejší a konkrétní situace si může vynutit i jiné ještě méně obvyklé řešení. Vždy půjde především o to, zda to přispěje ke splnění úkolu.

Velitelé a štáby by se při cvičeních neměli držet tradičních, stereotypních a vžitých metod plnění bojových úkolů, tím méně při použití výsadku, který jim neobvyčejně umožňuje překvapit nepřítele, působit na něho v kritické době, v místě, kde to nečekává a způsobem, jenž může sotva předvídat. To dovolí výsadku i malými silami splnit významný úkol.

Další otázka, která souvisí s opakovaným použitím TVV, se týká **plnění nového úkolu bez opětovného vysazení**, tj. po uskutečnění manévru výsadky do nového prostoru. Manévr může jednotka vykonat na ukořistěné technice, nebo pěšky. Noc napomůže výsadku provést manévr skrytě. Během noci je výsadek schopen pěšky překonat vzdálenost desítek kilometrů a s rozvedněním se překvapivě objevit na místě, kde jej nepřítel nečeká. Při cvičeních, při nichž jsou používány TVV, zpravidla pěší přesuny postrádáme. V takové situaci využitím momentu překvapení kompenzuje výsadek převahu nepřítele, přepadovou činnost, manévrem a ztečí do boku a týlu z různých směrů může splnit i více úkolů, zničit větší počet objektů. Potom s využitím nástrah a léček odejít (s dovedným využitím členitého terénu) do prostoru, kde vyčká příchodu vlastních vojsk nebo příletu vrtulníků. Takovouto činnost náš bojový řád výslovně předpokládá, ale zpracovatelé cvičení ji dosud nedoceňují.

Námítka, kde na to výsadek vezme **střelivo** a co udělá s **raněnými**, je zcela oprávněná. Ale bude-li takovýto úkol výsadku stanoven, bude nutné najít i způsob, jak

jej zabezpečit. Střelivo je zapotřebí přisunout vzduchem a raněné stejnou cestou dopravit do vlastního týlu. Při výcviku výsadkářů je, podle mého názoru, nutné více učit vojáky přísně šetřit střelivem, úkoly plnit převážně jednotlivými ranami, dovedně využívat ručních granátů a boje zblízka. Rovněž zdravotnická příprava, zejména svépomoc a vzájemná pomoc, se musí stát jednou z hlavních oblastí přípravy výsadkářů. V krajním případě, pokud jde o zbraně a munici, u výsadku nebude výjimkou kořistění. Půjde jen o to zvládnout v krátké době střelbu ze zbraní, kterých se výsadek v boji zmocní.

V článku nešlo o podrobnou a všestrannou analýzu činnosti TVV. Měl jen naznačit některé myšlenky s cílem dalšího rozvinutí použití taktických výsadků při cvičeních. Nejde ani o názory úplně nové. Je to spíš připomenutí toho, co už bylo zapomenuto. Ani sama idea vícenásobného použití TVV není nová. Naše bojové řády tuto tezi plně akceptují.

Chtěl jsem upozornit na možnost a zejména potřebu častějšího použití TVV při cvičeních. Nechci nabádat k improvizacím a zlehčování věci. Výsadek zásadně vyžaduje důkladnou organizaci, přípravu a zabezpečení. Avšak vedle této zásady je nutné připustit výjimky. Proto zároveň s pečlivě zplánovanými a dokonale zabezpečenými akcemi se mohou v praxi vyskytnout situace, které bude třeba řešit pružně a neobvykle.

Může se stát, že důkladnost jde na úkor rychlosti, přičemž čas nepřestává být rozhodujícím faktorem. Myslím, že to je právě moment, kdy je třeba učinit výjimku, slevit z důkladnosti i všestrannosti a řešit úkol s ohledem na účelnost, rychlost a překvapení.

Je možné, že článek vnuke zpracovatelům různých zaměstnání i cvičícím některé nové nápady a vzbudí polemiku k těmto otázkám také na stránkách našeho časopisu.